

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування
Навчально-науковий інститут охорони здоров'я
Кафедра здоров'я людини і фізичної реабілітації

08-02-59

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання практичних робіт
із навчальної дисципліни
«Психологічна реабілітація»
для здобувачів вищої освіти першого
(бакалаврського) рівня
усіх освітньо-професійних програм
спеціальностей НУВГП денної форми навчання

Схвалено науково-
методичною радою
НУВГП
Протокол № 2
від 26.03.2020 р.

Рівне – 2020

Методичні вказівки до виконання практичних робіт з навчальної дисципліни «Психологічна реабілітація» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня усіх освітньо-професійних програм спеціальностей НУВГП денної форми навчання [Електронне видання] / Примачок Л. Л. – Рівне : НУВГП, 2020. – 31 с.

Укладач: Примачок Л. Л., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри здоров'я людини і фізичної реабілітації.

Відповідальний за випуск: Нестерчук Н. Є., доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувач кафедри здоров'я людини і фізичної реабілітації.

Вчений секретар
науково-методичної ради

Костюкова Т. А.

© Примачок Л. Л., 2020
© НУВГП, 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ.....	7
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ.....	8
<i>Практична робота № 1. Психологічний аспект реабілітації в концепції реабілітації особистості.....</i>	<i>8</i>
<i>Практична робота № 2. Поняття «компенсація», «корекція», «реабілітація», «абілітація» в процесі соціальної інтеграції людей з особливими потребами (інвалідів).....</i>	<i>10</i>
<i>Практична робота № 3. Психогігієна, психопрофілактика, психологічна реабілітація: міжпредметні зв'язки.....</i>	<i>12</i>
<i>Практична робота № 4. Загальні принципи психологічної реабілітації. Етапи реабілітаційного процесу.....</i>	<i>14</i>
<i>Практична робота № 5. Психотерапія, психологічна корекція – основні методи психологічної реабілітації.....</i>	<i>16</i>
<i>Практична робота № 6. Психологічна реабілітація осіб, які перенесли гострий емоційний стрес.....</i>	<i>18</i>
<i>Практична робота № 7. Психологічні особливості хворих з різними соматичними захворюваннями та інкурабельних (безнадійних) хворих.....</i>	<i>20</i>
РОЗДІЛ 3. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ.....	22
ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ.....	24
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	27

ВСТУП

Професійна діяльність майбутніх фахівців у галузі психологічної реабілітації передбачає знання та вміння щодо психологічного супроводу реабілітаційного процесу. Становленню відповідних фахових навичок і умінь студентів, формуванню їхньої професійної компетентності сприяє оволодіння основами знань та практичних елементів психологічної допомоги при вивченні навчальної дисципліни «Психологічна реабілітація».

Предметом навчальної дисципліни «Психологічна реабілітація» є теоретичні та практичні питання психологічного супроводу реабілітаційного процесу. Даний курс об'єднує і синтезує знання, набуті студентами при вивченні інших суміжних дисциплін.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Психологічна реабілітація» є: дати загальні уявлення про основні психореабілітаційні заходи; ознайомити з основними змістом та підходами реабілітаційного процесу, основними методами психологічної реабілітації.

Методичні вказівки до виконання практичних робіт з навчальної дисципліни «Психологічна реабілітація» укладені відповідно робочій програмі згідно з вимогами освітньо-професійної програми.

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Психологічна реабілітація» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки для здобувачів вищої освіти І (бакалаврського) рівня всіх спеціальностей НУВГП.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Психологічна реабілітація» є засвоєння знань щодо психологічних причин здоров'я, методів та засобів його збереження, укріплення та профілактики. Згідно зі Стандартом вищої освіти України І (бакалаврського) рівня студенти повинні розуміти важливість збереження і відновлення психічного і психологічного здоров'я (власного й навколишніх) та за потреби надати професійну психологічну допомогу і супровід.

Під час вивчення даної навчальної дисципліни розглядаються теоретичні підходи, методи і принципи психологічної реабілітації, аналізуються види і критерії здоров'я, насамперед психічного і психологічного, вивчаються та закріплюються на практиці методи та засоби збереження, зміцнення та профілактики здоров'я людей.

Вивчення курсу передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних курсів.

Ключові слова: психологічна реабілітація, стрес, корекція, психопрофілактика, психоаналіз, психокорекція.

Abstract

The program of study of the elective discipline "Psychological Rehabilitation" is made in accordance with the educational and professional training program for higher education students of the first (bachelor) level, studying in different specialties.

The subject of the study course "Psychological Rehabilitation" is the acquisition of knowledge about the psychological causes of health, methods and means of its preservation, strengthening and prevention. According to the Higher Education Standard of Ukraine I (Bachelor) level, students should understand the importance of maintaining and restoring mental and psychological health (their own and those around them) and provide professional psychological assistance and support when needed.

The course examines theoretical approaches, methods and principles of psychological rehabilitation, analyzes the types and criteria of health, first of all mental and psychological, examines and puts into practice methods and means of preserving, strengthening and preventing human health.

The study of the course assumes a systematic and thorough knowledge of related courses.

Key words: *psychological rehab, stress, correction, psychoprophylaxis, psychoanalysis, psychocorrection.*

РОЗДІЛ 1. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
МОДУЛЬ І		
Змістовий модуль 1. «Загальні принципи психологічної реабілітації»		
1.	Тема. Психологічний аспект реабілітації в концепції реабілітації особистості.	2
2.	Тема. Поняття «компенсація», «корекція», «реабілітація», «абілітація» в процесі соціальної інтеграції людей з особливими потребами (інвалідів).	2
3.	Тема.Психогігієна, психопрофілактика, психологічна реабілітація: міжпредметні зв'язки.	2
Змістовий модуль 2. «Практичні аспекти психологічної реабілітації»		
4.	Тема. Загальні принципи психологічної реабілітації. Етапи реабілітаційного процесу.	2
5.	Тема. Психотерапія, психологічна корекція – основні методи психологічної реабілітації.	2
6.	Тема. Психологічна реабілітація осіб, які перенесли гострий емоційний стрес.	2
7.	Тема. Психологічні особливості хворих з різними соматичними захворюваннями та інкурабельних (безнадійних) хворих.	2
Разом		14

РОЗДІЛ 2
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО
ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ
ПРАКТИЧНА РОБОТА № 1 – 2 год.

Тема: *Психологічний аспект реабілітації в концепції реабілітації особистості.*

Мета: Розглянути завдання та мету психологічної реабілітації особистості.

Завдання:

1. Опрацювати літературні джерела по даній темі.
2. Опрацювати термінологію по даній темі.
3. Розглянути та систематизувати отримані знання лекційного матеріалу.
4. Оволодіти практичними навичками, відповідно даної теми.
5. Розробити рекомендації щодо застосування отриманих знань даної теми в практичній діяльності.

Короткий виклад матеріалу:

Психологічна реабілітація включає заходи щодо своєчасної профілактики і лікування психічних та психологічних порушень, по формуванню у пацієнта свідомої і активної участі в реабілітаційному процесі.

Розглядаючи психологічну реабілітацію як функцію психотерапії та психологічної корекції, нам доводиться

говорити про неї як про психологічне (психотерапевтичне) втручання.

Психотерапевтичне втручання, або психотерапевтична інтервенція – це вигляд (тип, форма) психотерапевтичної дії, який характеризується певною метою та відповідним підбором засобів, тобто методів. Термін психотерапевтичне втручання може означати конкретний психотерапевтичний прийом, наприклад, роз'яснення, уточнення, стимуляція, вербалізація, конфронтація, навчання, тренінг, поради і ін., а також загальну стратегію поведінки психотерапевта, яка тісним чином пов'язана з теоретичною орієнтацією (перш за все, з розумінням природи того або іншого розладу, цілями і завданнями психотерапії).

Психологічні інтервенції характеризуються:

- 1) вибиранням засобів (методів);
- 2) функціями (розвиток, профілактика, лікування, реабілітація);
- 3) цільовою орієнтацією процесу на досягнення змін;
- 4) теоретичною базою (теоретична психологія);
- 5) емпіричною перевіркою;
- 6) професійними діями.

Запитання для співбесіди:

1. Поняття психологічна реабілітація.
2. Предмет та мета психологічна реабілітація.
3. Основні напрямки психологічної реабілітації.
4. Етапи і завдання психологічної реабілітації.
5. Критерії ефективності психологічної реабілітації.

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 2 – 2 год.

Тема: *Поняття «компенсація», «корекція», «реабілітація», «абілітація» в процесі соціальної інтеграції людей з особливими потребами (інвалідів).*

Мета: Розглянути та проаналізувати основні поняття психологічної реабілітації та їх взаємозв'язок.

Завдання:

1. Опрацювати літературні джерела по даній темі.
2. Опрацювати термінологію по даній темі.
3. Розглянути та систематизувати отримані знання лекційного матеріалу.
4. Оволодіти практичними навичками, відповідно даної теми.
5. Розробити рекомендації щодо застосування отриманих знань даної теми в практичній діяльності.

Короткий виклад матеріалу:

Реабілітаційна взаємодія - це частина лікувальної взаємодії. Реабілітація спрямована на відновлення втрачених, а у дітей також нерозвинених функціональних систем для поліпшення соціальної адаптації пацієнта.

Реабілітаційний процес - це складна система заходів, яка включає в себе реабілітаційні періоди, реабілітаційну програму, реабілітаційні етапи, реабілітаційний прогноз.

У всіх періодах та етапах реабілітаційного процесу має місце взаємодія фахівця і пацієнта.

Особливістю реабілітаційної взаємодії є:

1) поєднання 3-сторонньої взаємодії: фахівець-дитина-родина;

2) поєднання взаємодії фахівців різного профілю: медиків, психологів, логопедів, педагогів різного виду спеціальної педагогіки, соціальних працівників.

Така різнобічна система реабілітаційної взаємодії була б неможлива без використання основних принципів психогігієни лікувальної і реабілітаційної взаємодії.

Основні принципи психології і психогігієни реабілітаційної взаємодії: комунікативна компетентність, психологічна установка на реабілітаційний процес, експектація учасників реабілітаційної взаємодії, здатність до емпатії та стиль спілкування; деонтологічна спрямованість реабілітаційного процесу, наявність конфліктів у системі взаємодії: фахівець-пацієнт - родина.

Запитання для співбесіди:

1. Суть і мета поняття «компенсація».
2. Суть і мета поняття «корекція».
3. Суть і мета поняття «абілітація».
4. Структура процесу соціальної інтеграції людей з особливими потребами (інвалідів).

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 3 – 2 год.

Тема: *Психогігієна, психопрофілактика, психологічна реабілітація: міжпредметні зв'язки.*

Мета: Ознайомитися із основними напрямками психологічної реабілітації та їх значенням для професійної діяльності фахівця в даній галузі.

Завдання:

1. Опрацювати літературні джерела по даній темі.
2. Опрацювати термінологію по даній темі.
3. Розглянути та систематизувати отримані знання лекційного матеріалу.
4. Оволодіти практичними навичками, відповідно даної теми.
5. Розробити рекомендації щодо застосування отриманих знань даної теми в практичній діяльності.

Короткий виклад матеріалу:

Психогігієна - галузь медичної психології, яка вивчає вплив факторів і умов зовнішнього середовища, виховання і самовиховання на психічний розвиток і психічний стан людини, розробляє рекомендації щодо збереження і зміцнення психічного здоров'я суспільства і окремих осіб. Елементи психічної гігієни з'явилися в життєвій філософії людини задовго до того, як почалась наукова систематична розробка принципів психічної гігієни і розвиток розумово-гігієнічної діяльності.

Психопрофілактика – це галузь медичної психології, яка розробляє заходи, що запобігають виникненню психічних захворювань, а також вивчає питання соціальної і трудової адаптації хворих.

Значний прогрес науки в цілому в тому числі і медицини, сприяє тому, що значна частина населення має спрощений погляд на хворобу та лікувальний процес і розуміють цю проблему як систему: хвора людина – лікар – ліки або інша лікувальна технологія – курс лікування – здорова людина. Медицина не всесильна, вона не може повністю вилікувати більшість хвороб і тільки профілактика захворювань є найдієвішим засобом збереження здоров'я.

Психопрофілактика – це система міроприємств, спрямованих на попередження психічних захворювань.

Якщо основним завданням психогігієни є формування і підтримка психічного здоров'я, то основним завданням психопрофілактики є попередження виникнення конкретних психічних розладів.

Психопрофілактику поділяють на такі види:

- 1) первинна психопрофілактика;
- 2) вторинна профілактика;
- 3) третинна психопрофілактика.

Запитання для співбесіди:

1. Суть поняття психогігієна.
2. Суть поняття психопрофілактика.
3. Взаємозв'язок психогігієни, психопрофілактики і психологічної реабілітації.

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 4– 2 год.

Тема: *Загальні принципи психологічної реабілітації.*

Етапи реабілітаційного процесу.

Мета: Ознайомитися із принципами психологічної реабілітації та етапами реабілітаційного процесу.

Завдання:

1. Опрацювати літературні джерела по даній темі.
2. Опрацювати термінологію по даній темі.
3. Розглянути та систематизувати отримані знання лекційного матеріалу.
4. Оволодіти практичними навичками, відповідно даної теми.
5. Розробити рекомендації щодо застосування отриманих знань даної теми в практичній діяльності.

Короткий виклад матеріалу:

ЕТАПИ РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

Перший етап - відновне лікування.

Другий етап - реадaptaція, полягає в розвитку можливостей пристосувань інваліда до умов зовнішнього середовища. Провідна роль тут належить психосоціальним впливів, спрямованим на стимуляцію соціальної активності особистості інваліда.

Третій етап - власне реабілітаційний, завдання якого полягає у відновленні колишніх відносин інваліда з навколишньою дійсністю.

Оцінюючи реабілітаційний потенціал людини, ми повинні враховувати не тільки характер і глибину порушення, а й соціально-психологічні наслідки цього порушення. Так, при одній і тій же патології ці наслідки можуть бути вельми різними, в залежності від того, яким чином порушена функція була пов'язана з колишньою професією, і від того, яке місце колишня професія займала в ієрархії цінностей особистості.

Реальність і продуктивність компенсаторних і реабілітаційних процесів ілюструють високі досягнення в області науки, мистецтва, політики, спорту людей, що страждали найрізноманітнішими соматичними та психічними вадами внаслідок травм і захворювань.

Запитання для співбесіди:

1. Загальні принципи психологічної реабілітації.
2. Структура реабілітаційного процесу.
3. Етапи реабілітаційного процесу.
4. Компенсаторний і реабілітаційний процеси, їх взаємозв'язок.

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 5– 2 год.

Тема: *Психотерапія, психологічна корекція – основні методи психологічної реабілітації.*

Мета: Ознайомитися із основними методами психологічної реабілітації.

Завдання:

1. Опрацювати літературні джерела по даній темі.
2. Опрацювати термінологію по даній темі.
3. Розглянути та систематизувати отримані знання лекційного матеріалу.
4. Оволодіти практичними навичками, відповідно даної теми.
5. Розробити рекомендації щодо застосування отриманих знань даної теми в практичній діяльності.

Короткий виклад матеріалу:

Психологічна діагностика – включає використання різних методик, тестів, спостереження, опитувальників (на виявлення особистісних особливостей, міжособистісних відносин, пізнавальних процесів). На підставі результатів психодіагностичних досліджень складається план щодо подальшої корекції або консультаційної роботи.

Психологічна просвіта та інформування – первинна індивідуальна консультація, тематичні лекції, диспути, групові ігри, фільмотерапія, бібліотерапія.

Психологічне консультування – психологічна допомога людям, що знаходяться в межах психологічної норми в адаптації, розвитку і розширення особистісного потенціалу. Види консультування: індивідуальне консультування, групове консультування, сімейне консультування.

Психологічна підтримка і супровід – соціально-психологічні тренінги, ділові ігри, профконсультація, профорієнтація, зустрічі в групах за інтересами.

Психотерапія – когнітивно-поведінкова терапія, тілесно-орієнтована терапія, логотерапія, аутогенне тренування (терапія самовиховання), психогімнастика, арт-терапія: психодрама, музикотерапія (активна, пасивна), ароматерапія, бібліотерапія, анімотерапія, іпотерапія, працетерапія, символдрама, пісочна терапія, гарденотерапія, натур психотерапія.

Запитання для співбесіди:

1. Суть поняття і мета психотерапії.
2. Види і методи психотерапії.
3. Суть поняття і мета психокорекції.
4. Суть поняття і мета психологічної підтримки і супроводу.
5. Значення психологічної просвіти та інформування.

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 6 – 2 год.

Тема: *Психологічна реабілітація осіб, які перенесли гострий емоційний стрес.*

Мета: Розглянути стадії стресу, їх вплив на людський організм.

Завдання:

1. Опрацювати літературні джерела по даній темі.
2. Опрацювати термінологію по даній темі.
3. Розглянути та систематизувати отримані знання лекційного матеріалу.
4. Оволодіти практичними навичками, відповідно даної теми.
5. Розробити рекомендації щодо застосування отриманих знань даної теми в практичний діяльності.

Короткий виклад матеріалу:

У найбільш загальному та класичному значенні термін "**стрес**" (від англ. **Stress** - тиск, напруга) використовується для позначення станів людини, які характеризуються сильним напруженням і виникають у відповідь на дію різноманітних несприятливих чинників (*стресорів*), що порушують гомеостаз організму.

Спочатку термін «стрес» використовували в науці для позначення «нервово-психічної» напруги при синдромі «боротися або бігти», але в 1946 році відомий канадський фізіолог Ганс Сельє почав використовувати цей термін для позначення загального адаптаційного синдрому, що виникає як неспецифічна відповідь організму на будь-який

вплив. Згідно Сельє, загальний адаптаційний синдром включає три стадії:

1) *стадія тривоги* - в організмі виникають сигнали про незбалансованість стресогенних вимог середовища і відповідей організму на ці вимоги. У цей момент відбувається розкриття резервів організму. Однак, якщо агент надто потужний, його вплив може стати несумісним з життям;

2) *стадія резистентності* - організм адаптується до ситуації, що склалася і економно витрачає свій потенціал. Якщо протягом тривалого часу дія стресорів не закінчується, починається третя стадія;

3) *стадія виснаження* - подальша дія стресогенних факторів призводить до виснаження адаптивних резервів організму. Допомога може прийти тільки ззовні - або у вигляді підтримки, або у формі усунення стресора.

Стресори викликають порушення адаптації тільки в поєднанні з різними внутрішніми та зовнішніми чинниками. До них відносять: особистісні властивості, компетентність у подоланні навантажень, тенденції копінга (англ. *Coping* від *to cope with* - щоб впоратися з...) і соціальні чинники. Властивості особистості та соціальні фактори можуть сприяти як посиленню, так і ослабленню стресової реакції, впливаючи на її тип, інтенсивність і тривалість.

Запитання для співбесіди:

1. Поняття про саморегуляцію. Техніки саморегуляції.
2. Стрес: поняття, механізми, види, наслідки.
3. Психологічні методи опанування стресом.
4. Психологічний захист, його різновиди.
5. Здоров'я зберігаючі технології.

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 7 – 2 год.

Тема: *Психологічні особливості хворих з різними соматичними захворюваннями та інкурабельних (безнадійних) хворих.*

Мета: Розглянути основні принципи роботи з соматичними та інкурабельними (безнадійними) хворими.

Завдання:

1. Опрацювати літературні джерела по даній темі.
2. Опрацювати термінологію по даній темі.
3. Розглянути та систематизувати отримані знання лекційного матеріалу.
4. Оволодіти практичними навичками, відповідно даної теми.
5. Розробити рекомендації щодо застосування отриманих знань даної теми в практичній діяльності.

Короткий виклад матеріалу:

Соматогенний вплив хвороби на психіку зумовлений безпосереднім впливом на центральну нервову систему біохімічних чи фізіологічних чинників, пов'язаних з конкретною соматичною патологією, а також впливом больових відчуттів.

Соматогенний вплив найбільш яскраво виявляється при злоякісних пухлинах у зв'язку з інтенсивним больовим синдромом, при захворюваннях нирок – через інтоксикацію,

при серцево-судинних і легеневих захворюваннях – внаслідок кисневого голодування.

Комплекс порушень у нервово-психічній сфері людини при больовому синдромі, кисневому голодуванні та при інтоксикації називають *соматогенією*, яка може виявлятися у різноманітних психічних розладах, починаючи від неврозоподібних порушень і до психотичних станів з маячною та галюцинаціями. Та, зазвичай, інтоксикаційний вплив на центральну нервову систему при соматичних захворюваннях незначний. Значно істотніше на психіку особистості впливає власне факт захворювання та його ймовірні наслідки, тобто ми можемо говорити про *психогенний вплив хвороби* на психіку, який виявляється у погіршенні самопочуття, появі неприємних обтяжливих та обмежуючих хворобливих відчуттів, астенії.

Запитання для співбесіди:

1. Психологічні особливості хворих з різними соматичними захворюваннями.
2. Психологічні особливості інкурабельних (безнадійних) хворих.
3. Психологічний супровід і допомога інкурабельним (безнадійним) хворим.
4. Структура хоспісів.

РОЗДІЛ 3

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Вид контролю: залік.

Методи контролю

1. *Поточний контроль* знань студентів з навчальної дисципліни.

2. *Підсумковий контроль* знань студентів з навчальної дисципліни.

3. *Модульний контроль* знань студентів з навчальної дисципліни.

4. *Залік* (відбувається відповідно до Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти (сайт НУВГП)).

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Сума
Змістовий модуль 1			М К 1	Змістовий модуль 2				М К 2	
Т 1	Т 2	Т 3		Т 4	Т 5	Т 6	Т 7		
8	8	8	20	9	9	9	9	20	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82–89	добре	
74–81		
64–73	задовільно	
60–63		
35–59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Предмет і завдання сучасної психологічної реабілітації.
2. Основні принципи та завдання психологічної реабілітації.
3. Структура сучасної реабілітаційної діяльності.
4. Основні принципи реабілітації хворих хронічними соматичними захворюваннями.
5. Патологічні реакції особистості на хворобу.
6. Етапи та завдання медично-психологічної реабілітації.
7. Методи психологічної реабілітації.
8. Критерії ефективності психологічної реабілітації.
9. Поняття про психічну травму.
10. Гострий стресовий розлад.
11. Посттравматичний стресовий розлад.
12. Методи психодіагностики посттравматичних стресових станів.
13. Дебрифінг як метод корекції посттравматичних стресових порушень.
14. Методи психодіагностики посттравматичних стресових станів.
15. Посттравматичні стресові розлади: критерії діагностики, симптоматика, епідеміологія.
16. Чинники, що збільшують ймовірність розвитку

посттравматичних стресових розладів.

17. Категорії осіб, які потребують психологічної реабілітації.

18. Загальна характеристика адиктивної поведінки: фактори та етапи розвитку.

19. Культурний стрес мігрантів як приклад розладу адаптації: прояви, фактори, профілактика.

20. Екстрена психологічна допомога в екстремальних ситуаціях.

21. Допомога постраждалим в екстремальній ситуації в гострий період.

22. Допомога постраждалим в екстремальній ситуації в період стабілізації обстановки.

23. Допомога постраждалим в екстремальній ситуації в період віддалених наслідків.

24. Психологічна допомога при ПТСР.

25. Психологічна адаптація вимушених мігрантів.

26. Основи реабілітації жертв сексуального насильства.

27. Основи реабілітації жертв релігійних сект.

28. Психологічна реабілітація осіб з адиктивною поведінкою.

29. Реабілітація осіб за залежністю від алкоголю.

30. Психологічна реабілітація наркозалежних осіб.

31. Ігрова залежність і засоби боротьби.

32. Інформаційні методи надання психологічної допомоги постраждалим в екстремальній ситуації.

33. Методики зняття мускульної напруги у постраждалих в екстремальній ситуації.

34. Поведінкові та когнітивні методи допомоги постраждалим в екстремальній ситуації.

35. Атр-терапевтичні методи психореабілітації.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Медична психологія / За ред. ак. С. Д. Максименка. Підручник. Вінниця: Нова книга, 2008. 520 с.
2. Практическая психодиагностика : учебное пособие. Самара, 2002. 672 с.
3. Психодиагностика : навч. посіб. / І. М. Галян. 2-ге вид. К. : Академвидав, 2011. 464 с.
4. Психологічна енциклопедія / О. М. Степанов. К.: «Академвидав», 2006. 424 с.
5. Психотерапія : підручник / Н. Ф. Каліна. К. : Академвидав, 2010. 288 с.

Допоміжна

1. Арнольд О.Р., Бушова Е.П. Психологические эффекты дельфинотерапии. *Психол. журнал*. 2001. Т. 20, № 5. С. 98 – 104.
2. Ахмедова Х.Б. Посттравматические личностные изменения у гражданских лиц, переживших угрозу жизни. *Вопр. психол.* 2004. № 4. С. 93 – 103.
3. Вайтхед М. Консультирование человека в состоянии горя: модель помощи. *Практична психологія та соціальна робота*. 2003. № 10. С. 43 – 49.

4. Герольд А. Нейрогенное дрожание при проведении TRE-упражнений для снятия напряжения, стресса и травмы по методике доктора Дэвида Берсели при избавлении от посттравматического стрессового расстройства ПТСР. *Психологічне консультування і психотерапія*. 2015. Т. 2. № 1-2. С. 85-95.
5. Григорьева В. Н. Психосоматические аспекты нейрореабилитации. Хронические боли. Нижний Новгород: Изд-во Нижегородской гос. Медицинской академии, 2004. 420 с.
6. Даренский И. Д. Аддиктивный цикл. М., 2008. 324 с.
7. Дашкина М.Е. Основы групповой работы с детьми, пережившими утрату близких (на основе опыта Великобритании). *Практична психологія та соціальна робота*. 2003. № 10. С. 40 – 42.
8. Ениколопов С. Н., Лебедев С. В., Бобосов Е. А. Влияние экстремального события на косвенных участников. *Психол. журнал*. 2004. Т. 25, № 6. С. 73 – 77.
9. Зайцев В. П. Медико-психологическая реабилитация больных и инвалидов. *Терапевтический архив*. 2013. №10. С. 3 – 11.
10. Като́мік Г. В., Корнієнко І. О. Техногенні катастрофи: психологічна допомога очевидцям та

постраждалим. *Практична психологія та соціальна робота*. 2003. № 6. С. 30 – 51.

11. Китаев-Смык Л. А. Стресс войны. Фронтные наблюдения врача-психолога. М. : Российский Институт культурологии, 2001. 257 с.
12. Колодзин Б. Как жить после психической травмы. М., 1992. 72 с.
13. Маришук В. Л., Евдокимов В. И. Поведение и саморегуляция человека в условиях стресса. СПб, 2001. 259 с.
14. Медицинская реабилитация / Под ред. В. М. Боголюбова. Книга I. Изд. 3-е, испр. и доп. М. : Бином, 2010. 416 с.
15. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій : методичний посібник / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, Г. П. Лазос, Л. І. Литвиненко, Царенко Л. Г.; за ред. З. Г. Кісарчук. К.: ТОВ Видавництво «Логос», 2015. 207 с.
16. Психология социальной работы / О. Н. Александрова и др.; Под общей ред. М. А. Гулина. СПб. : Питер, 2002. 352 с. 23.
17. Пуховский Н. Н. Психопатологические последствия чрезвычайных ситуаций. М. : Академический Проект, 2000. 286 с.

18. Ромек В. Г. Психологическая помощь в кризисных ситуациях. СПб, Речь, 2004. 256 с.
19. Тарабрина Н. В. Практикум по психологии посттравматического стресса. СПб. : Питер, 2001. 272 с.
20. Шабанов П. Д., Штакельберг О. Ю. Наркомании: патопсихология, клиника, реабилитация / Под. ред. А. Я. Гриненко. Серия «Мир медицины». СПб. : Издательство «Лань», 2000. 368 с.
21. Щербатых Ю. В. Психология стресса и методы коррекции. СПб. : Питер, 2006. 256 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Обласна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6). URL: <http://www.lib.rv.ua/>
3. Рівненська централізована бібліотечна система (м. Рівне, вул. Київська, 44). URL : <http://www.cbc.rv.ua/>
4. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75). URL: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka> (інформаційні ресурси у цифровому репозиторії).

5. Психологічний сайт. URL: http://www.syntone-spb.ru/library/books/content/1068.html?current_book_page=all